

י' מנחם אב ה'תש"פ 31.7.20

מגזין מס' 587

ערב שבת נחמו פרשת ואתחנן

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החייך כסנא

להאיר את העולם באורות מיושבים ב(ריבוי)כלים

תמליל מעובד מתוך שיעורי הרב כלב

אין להציב לעצמנו רף צפיות גבוה מדי, שמא תשתבש דרכנו בשל קדחתנות יתר - אובססיביות הנובעת מגישה של 'הכל או לא כלום'... ('אורות דתהו').

והרצוי הוא: על האדם אכן לפעול ככל יכולתו באופן של נתינת המיטב, אך בדרך מיושבת ומאוזנת מצד ידיעתו את מגבלותיו ומקומו האמיתי.

ולפיכך, על פי הכלל שאי אפשר לו לאדם להצטיין בכל התחומים, ראשית לכל יש להתמקד בענין עיקרי אחד.

ובו לפעול: מחד, בחיות ובמרץ הנובעים מאמונה חזקה בצדקת הדרך, אך מאידך, עם שתי רגליים על הקרקע, באופן המועיל להתקבלות המסרים ע"י העולם, כפי שהוא במציאותו וגדריו ('אורות דתהו בכלים דתיקון'):

אמנם, התנאי לכך: עלי תמיד להתייחס אל עצמי (לכל אורך הדרך, ובפרט בשלבים מתקדמים), כאל אדם כלל לא מושלם המתקדם בכיוון טוב - באופן שבעבודתי היום משתדל אני (בכל האמור) להיות מעט איכותי יותר ביחס לרמת איכות עבודתי אתמול... ומובטחים אנו כי כשפועלים כך בהתמדה יום אחר יום לאורך ימים ושנים טובות, הרי "פרוטה לפרוטה מצטרפת לחשבון גדול"!!!

חייב האדם ללמוד לעזור לעצמו
כלים נפשיים לתקופתנו הבוערת

עם הרב

יאיר כלב

יום חמישי ||

בשעה 21:30

בפייסבוק של 'עמותת תניא' ובזום
לאחר השיעור יעלה הוידאו לערוץ ה-youtube
ולאתר:

<http://www.tanyaor.com/>

קישור הזום: D4U.co.il/li/CogXB

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

ט"ו-באב (רקע, הלכה ומנהגים)

עד לחורבן בית המקדש היה ט"ו באב 'יום טוב', כפי שנאמר בתלמוד: "אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהם בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן (בגדים) שאולים, כדי לא לבייש את מי שאין לה, ובנות ירושלים יוצאות וחולות (רוקדות) בכרמים. ומה היו אומרות: "בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך? אל תיתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה. שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל". באותם ימים נהגו ביום זה, כאמור, מנהג 'יום טוב'. עונת הקציר תמה, התבואה כבר נאספה לגרנות, גם הפירות נקטפו ואוחסנו במחסנים. עתה, מתוך הכרת תודה לבורא, נתפנו אבותינו להתמסר ללימוד התורה, ביום ובלילה; אומרת על כך הגמרא במסכת תענית: "מכאן ואילך, דמוסיף יוסיף", ורש"י מפרש: "המוסיף לילות על הימים, לעסוק בתורה - יוסיף חיים על חייו".

ב. יום שהותרו השבטים להתחתן זה בזה; הותר שבט בנימין לבוא בקהל.

שני איסורי חיתון היו בעם:

האחד - מימי משה רבינו: בת שירשה מאביה נחלה, לא הותר לה להינשא אלא לבן שבטה בלבד (כדי למנוע מעבר הנחלה משבט לשבט), וכמסופר במעשה 'בנות צלפחד'.

השני - אחרי מעשה 'פילגש בגבעה', נשבעו ישראל לאמור: "איש ממנו לא יתן בתו לבנימין לאשה". מאז לא יכלו בני שבט בנימין לבוא בקהל ישראל.

שני האיסורים, אף שנעשו כהלכה, היו קשים לישראל בשל האיסור להתחתן אלה באלה.

ברבות הימים, כשהוגדשה הסאה, ישבו החכמים על המדוכה, דרשו את המקראות והוכיחו שהאיסורים שייכים רק לגבי אותו דור בו התרחש המעשה האמור. אזי, באותו היום (- היה זה בחמישה עשר באב), בוטלו שני האיסורים כאחד.

הגמרא מפרטת חמישה (ששה) אירועים היסטוריים טובים שאירעו במהלך הדורות לעם ישראל ביום ט"ו באב:

א. יום שפסקו בו מתי המדבר:

למן היום בו נגזר על דור המדבר כי לא יכנסו אל הארץ המובטחת, מתו בכל תשעה באב חמישה עשר אלף מהם במדבר. כאשר חפרו ט"ו האלפים האחרונים, כמדי שנה, את קבריהם ונכנסו לתוכם בליל תשעה באב, לא ידעו כי נתבטלה הגזירה מעליהם (בשל היותם אחרוני הגזירה האמורה).

בתשעה באב עם שחר כשהתעוררו משנתם, עדיין לא ידעו כי נבדלו לחיים, וחשבו שמא טעו בחשבון הימים, והיו נכנסים שוב ושוב לקבריהם עוד חמישה לילות.

ומשהגיע ט"ו באב וראו את הירח במלואו, ידעו כי חשבונם אכן היה נכון וכי בטלה מעליהם הגזירה. על כן עשו יום זה 'יום טוב'.

פוסקים מלכרות עצים. זאת משום שמיום זה ואילך תשש כחה של חמה וכבר אינה מייבשת את העצים הכרותים במהירות, ומעתה עלולים להיכנס בהם תולעים ויפסלום למזבח.

לפיכך בט"ו באב, משהשלימו את המצוה וכבר הכינו די עצים למערכה עד הקיץ הבא, עשו אותו יום שמחה. והיו קוראים אותו 'יום תבר מגל', כלומר – יום 'שבירת' הקרדומות (=גרזינים). כלומר, שמיום זה לא ייעשה בהם עוד שימוש בשנה זו).

ה. יום שניתנו בו הרוגי ביתר לקבורה:

כשהחריב אדריאנוס את העיר ביתר, התעלל באכזריות נוראה בהרוגים וגידר בגופותיהם את כרמו הגדול מכל רוחותיו, לאורך שבעים ושנים מיל. והיה כבודם של הרוגי ישראל מחולל עד אשר בא מלך אחר והתיר להביאם לקבורה, ואותו היום היה חמישה עשר באב.

באותה שעה תקנו חכמים ברכת 'הטוב והמטיב' בברכת המזון. 'הטוב' – שלא הסריחו, 'והמטיב' – שניתנו לקבורה.

ברכה זו נקבעה גם לשותה יין משובת, זכר לאותו הנס שהיה אצל כרם היין..

ט"ו באב – הלכה ומנהג

בט"ו באב נוהגים מקצת 'יום טוב' ואין אומרים בו תחנון. יום זה, בו מתוועדים שבת אחים גם יחד, הוא יום סגולה לקבלת החלטות טובות; ובפרט בענין ההוספה בלימוד התורה – התחלת שיעורים חדשים וחיזוק הקיימים.

נקודות משיחות הרבי מליובאוויטש נשיא דורנו:

...כל אחד מישראל צריך לעשות כל התלוי בו, כדי שמיד בתחילת ובראשית היום (ולאורך כל היום כולו)

ג. יום שביטל הושע בן אלה פרדיסאות:

כשקרע ירבעם בן נבט את מלכות ישראל מירושלים, העמיד שני עגלים, אחד בדרך ובאר שבע, והיה מביא את העם למקומות אלה להשתחוות לעבודה זרה. כיון שעניי רבים מבני ישראל שבמלכותו עדיין היו נשואות לבית המקדש שבירושלים, הושיב ירבעם פרדיסאות (=מחסומים ושומרים) בכל הדרכים המובילות לירושלים, למנוע עלייתם אל עיר הקודש לעבוד את ה'. הוא חשש גם שמא בהיותם שם יפרקו עולו מעליהם וישתחוו למלך יהודה אשר בירושלים.

מחסומים אלה שהושיב ירבעם היו קיימים כל ימי מלכות ישראל עד אשר ביטלם המלך הושע בן אלה (- היה זה ביום ט"ו באב), באומרו: "כל הרוצה לעלות לירושלים – יעלה".

ד. יום שפסקו לכרות עצים למערכה:

כשעלו עזרא ונחמיה מבבל לבנות את הבית השני, מצאו את הארץ שוממה – כל עציה נעקרו על ידי אויבי ישראל יושבי הארץ. ומכיון שהתעורר צורך גדול בעצים לבנין הבית וכן לצורך עבודת המזבח (להדלקת האש במערכה), נחשבה נדבת העצים לנדבה גדולה וכל הזוכה במצוה זו הביא קרבנו ('קרבן העצים') מתוך שמחה גדולה.

באותם ימים התנכלו יושבי הארץ לעולים מבבל ועשו כל שביכולתם להשבית את מלאכת בנין המקדש ואת עבודת המזבח. הם חסמו את הדרכים והעמידו בהם משמרות כדי למנוע הבאת עצים למקדש. וכשהיו מצליחים אותם מתנדבים בעם אשר חרפו נפשם להביא עצים ממרחקים להגיע בשלום לירושלים, היו הם נכנסים אל העיר כשהעצים על כתפיהם בשירה ובזמרה. ולפי שאין כשרים למזבח אלא עצים יבשים שאין בהם תולעים, על כן בחמישה עשר באב, מדי שנה, היו

...ובהדגשה - התוועדות מתוך שמחה וטוב לבב, בהתאם לכך ש'לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב', עד לשמחה הכי גדולה, בדוגמת שמחת נישואין... ובפרט על פי מנהג ישראל שבימים אלו (לאחרי תשעה באב), מרבים בשידוכין וחתונות בישראל (ובפרט שזה בא לאחרי ההפסק בענינים אלו ב'שלושת השבועות').

...ידוע מנהג ישראל שמחמישה עשר באב ואילך, מברכים איש את רעהו בברכת 'כתיבה וחתימה (וגמר חתימה) טובה', וכמרומו במזלו של חודש מנחם אב, מזל אריה - ראשי תיבות 'אלול, ראש השנה, יום הכיפורים, הושענא רבה'. היינו, שבחודש מנחם אב נרמז גמר ושלימות החתימה טובה בה'פתקא טבא' דהושענא רבה"...

יהיה ניכר ש'לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב', כמבואר ענינו גם בהלכה, שמיום זה ואילך צריכה להיות הוספה בלימוד התורה וכו'...

...כדאי ונכון לפרסם ולהכריז בכל מקום את הוראת חז"ל ש'מחמישה עשר באב ואילך - דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה, יוסיף חיים על חייו'...

...כדאי שיעשו בכל מקום ומקום התוועדות גדולה בשמחה גדולה: לקבץ יהודים - אנשים, נשים וטף, ולדבר דברי תורה, ומה טוב - לערוך סעודת מצוה של 'סיום' מסכת, להדר בנתינת צדקה, ולקבל החלטות טובות להוסיף בעניני תורה ומצוות ובשאר ענינים טובים בעניני הרשות...

שבת נחמו - שלימות הנחמה הכפולה

כשתבוא הנחמה, היא תביא לא רק את השלימות של הבניין הגשמי, אלא גם את השלימות של ההארה האלוקית הרוחנית.

תוכן כפול

זו כוונת דברי חז"ל: "מצוותיה כפולות". בכל מצוה יש תוכן כפול - צד רוחני וצד גשמי. כאשר חז"ל אומרים שבני ישראל חטאו בכפליים, הכוונה שהם חטאו בשני הממדים הללו - הם פגמו הן בצד הגשמי של התורה והמצוות והן בצד הרוחני ערכי שבהן.

כתוצאה מכך, גם העונש היה כפול והחורבן התבטא אף הוא בשני הממדים הללו - חורבן גשמי וחורבן רוחני. יכול היה להיות מצב של חורבן בגשמיות בלבד, ואילו ברוחניות היה נשאר האור והגילוי. אולם הם "לקו בכפליים" - לא רק בחורבן הגשמי, אלא גם בהסתרת רוחני.

המשיח יביא שלימות בכל המובנים

גם בית המקדש הכיל שני ממדים אלה. מצד אחד, היה המקדש בניין גשמי, בעל מידות מוגדרות ומוגבלות. ומצד שני האיר בו אור אלוקי אין סופי. החורבן פגע לא רק בבניין הגשמי, אלא גם בהארה הרוחנית ששרתה בו, ולכן זו מכה כפולה.

וכאשר תבוא הנחמה, תהיה אף היא נחמה כפולה, בשני הממדים הללו. הנחמה תביא לא רק שלימות של הבניין הגשמי, אלא גם שלימות של ההארה האלוקית הרוחנית. שלימות כפולה זו תושג על ידי המלך המשיח, שנשמתו היא הנשמה הכללית והכוללת של כל הנשמות, נשמה שיש בה כל השלימויות. לכן המשיח יביא נחמה כפולה ושלימות בכל המובנים, ומזה תבוא השמחה הגדולה והשלימה של הגאולה, שתבוא בקרוב ממשי.

"נחמו נחמו עמי" (הפטרת השבת, ישעיה מ,א)

השבת שלאחר תשעה באב היא הראשונה משבע שבתות הנחמה, ובה קוראים את ההפטרה הנפתחת במילים: "נחמו נחמו עמי". חז"ל מסבירים, הנחמה נאמרה בלשון כפולה ("נחמו נחמו"), שכן "חטאו בכפליים... לקו בכפליים... ומתנחמים בכפליים". במקום אחר אומרים חז"ל: "לפי שמצוותיה כפולות, נחמותיה כפולות".

הכפל הזה דורש ביאור. מהו חטא כפול, עונש כפול ונחמה כפולה? אפשר לדבר על חטא קטן וחטא גדול, עונש קטן ועונש גדול, אבל מהו חטא כפול ועונש כפול, וממילא גם נחמה כפולה? ועוד, מה פירוש המושג "מצוותיה כפולות"?

שני ממדים

כשהתורה מדברת על כפל, הכוונה היא לשני ממדים. ואכן, הדבר שמאפיין את חיי היהודי, את התורה ומצוותיה, את החורבן ואת הנחמה, הם שני הממדים שבכל אלה - המימד הגשמי והמימד הרוחני.

יהודי מורכב משני הממדים הללו - מגוף ומנשמה. שניהם יחד יוצרים מציאות אחת של יהודי. שלימותו היא כאשר שני הממדים הללו שלימים - כשהוא עובד את ה' הן בגופו והן בנפשו.

גם המצוות מכילות שני ממדים אלה: בכל מצוה ישנו הצד הרוחני שבה - הכוונה והרגש שבה - וישנו הצד הגשמי שבה - הדרך שבה מקיימים את המצוה בפועל.

הסיפור השבועי

משחק באש

זו היתה משפחה מוכרת בעיר טשקנט שבאוזבקיסטן, אך לא מסיבות חיוביות. בני המשפחה הסבו עוגמת נפש רבה לקהילה היהודית. הם היו חצופים ועזי מצח, והיו הראשונים לפרוץ את גדרות המסורת ולרמוס את קודשי ישראל.

הכול חששו מלהתעמת עם האנשים האלימים האלה. וכך סבלו היהודים בשקט, ושמה של המשפחה נהפך לשם נרדף להתנהגות גסת רוח ותוקפנית.

בתשעה באב תר"פ (1920) נפל דבר. בית הכנסת המרכזי בעיר המה מיהודים שישבו על הארץ וקוננו על חורבן בית המקדש. נעימת הקינות העגומה השרתה אוירת אבל על כולם.

ופתאום נפתחה הדלת וקבוצת אנשים פסעה פנימה. עיני המתפללים נפערו בתדהמה. אלה היו בני המשפחה הידועה לשמצה, מגדול ועד קטן. הם נכנסו לבית הכנסת בראש מורכן ומעיניהם זולגות דמעות.

עד מהירה נודע פשר הדבר. כמה ימים קודם לכן חלם אחד מראשי המשפחה חלום ביעותים. בשנתו הופיע זקן המשפחה המנוח, איש רע מעללים, סולימאן שמו.

שמו של סולימאן זה נישא בתיעוב בפי הבריות. הוא היה איש תקיף ופורק עול. בעקבותיו יצאו כל ילדיו לתרבות רעה. לפני שנים רבות עלה לירושלים ושם התחבר אל פורקי עול מסוגו.

עברו שנים רבות. בקיץ של אותה שנה נפטר סולימאן הזקן, ופתאום הפתיע את אחד מבני משפחתו בחזיון לילה מבעית. בחלום השמיע לו דברים נוקבים, הזהיר אותו במילים קשות ועורר אותו לחזור בתשובה. הלה הקיץ משנתו מזועזע, אך התעשת במהרה והתייחס לאירוע כאל חלום שווא.

בלילות הבאים חוו עוד בני משפחה חוויה דומה. הם הוסיפו וסיפרו על תיאורים חריפים שהשמיע סבם בחלום, על העונשים הצפויים להם אם יוסיפו ללכת בדרכם הרעה.

כעת כבר לא היו יכולים להתעלם מהמסר החוזר ונשנה. התכנסו כל ראשי המשפחה לחשבון נפש נוקב. כך ישבו בתשעה באב טרוטי עיניים, והחלו להכות על חטא ולהביע חרטה על אורחות חייהם. משם יצאו לבית הכנסת, בהחלטה נחושה לשוב בתשובה שלמה.

גם נסיבות מותו של סולימאן היו אפופות מסתורין, שהוסיף נופך לסיפור כולו.

הוא נפטר בירושלים, במרכז הרפואי 'משגב לדך'. שנתיים קודם לכן נפגע מירי בידו, במהלך אירועי מלחמת העולם הראשונה. ידו נקטעה והוא נעשה סיעודי. האיש אושפז ב'משגב לדך', אך אופיו התוקפני לא נטש אותו גם שם.

רגיל היה לעלות על יצועו בלילה ולקרוא סיפורי מעשיות. בשל מנהגו זה נקלע לעימותים תכופים עם שכניו לחדר, שהאור הפריע להם.

האחות הראשית, מלכה דיצה, החליטה לשים קץ למריבות הבלתי פוסקות, והורתה להתקין מחיצה סביב מיטתו של סולימאן, כדי שיוכל ליהנות מאור הנר בלי להפריע לשנתם של חבריו לחדר.

לילה אחד נפל הנר הדולק על מיטתו של סולימאן. האש אחזה במזרן במהירות, ועד שהצוות הרפואי הוזעק למקום – נקבע מותו של סולימאן.

"יש דין ויש דיין", הפטירו זקני ירושלים בעצב. הללו זכרו היטב את שהתרחש כשישים שנה קודם לכן. באותה עת בערה ירושלים על רקע מאבק עז, בין קהילת היראים

כאחוז טירוף שלח סולימאן את ידו, חטף את הנר הדולק מידו של רבי יונה לייב, והטיח אותו בפניו. מהומה קמה במקום. קצוות זקנו של רבי יונה לייב התלקחו, אך העומדים סביב הצליחו לכבות במהירות את האש. כשנרגעו הרוחות הוסיף המעמד להתנהל עד סופו. באותו ערב פגש רבי יונה לייב את ראש ישיבת המקובלים, רבי רפאל ידידיה אבולעפיה. הלה הביט בזעזוע בזקנו החרוך של רבי יונה לייב ואמר: "בטוחני שהאיש שהעז לפגוע כך בדיקנא קדישא לא יינקה וישולם לו מידה כנגד מידה". הדברים יצאו מפיו של הצדיק, וכחלוף יותר משישים שנה שבו להדהד בקרב זקני ירושלים. "האיש שיחק באש ונענש באש", שחו בחרדת קודש.

(על-פי 'בין ירושלים והגולה')

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

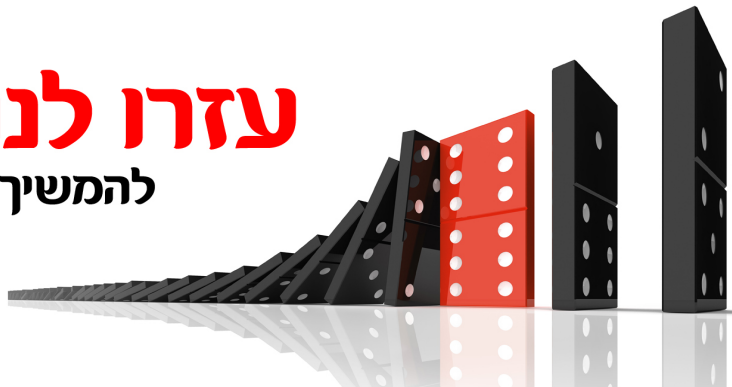
לבין אנשי ההשכלה והרפורמה. הללו הקימו מוסד חינוכי ברוח ליברלית, ורבני ירושלים הכריזו מלחמה נגדם.

בט' בסיוון תרט"ז נערך כינוס גדול בבית הכנסת 'החורבה', ובראשו גדולי התורה של ירושלים, כדי להכריז חרם על פורצי החומות. נישאו נאומים נוקבי תהומות, מלווים תקיעות שופר, פרקי תפילה וזעקה על צער השכינה.

ואז קרה הדבר. מבעד לחלון בית הכנסת השתרבב פנימה פרצופו של צעיר גלוי ראש. זה היה סולימאן, שנשלח לרחרח אחר מעשיהם של הרבנים.

בדיוק אז הושמע נוסח החרם, ובו האזהרה: "וכל מי אשר יעבור על האיסור וייתן מזרעו שמה, ורבצה בו כל האלה". למשמע הדברים גאה זעמו של סולימאן בקרבן. סמוך אליו עמד רבי יונה לייב מנדלזון, מנקיי הדעת שבירושלים, ובידו נר שחור דולק.

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

"זאת התורה אדם" (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב- 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה- 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת ואתחנן

תחנוני משה להיכנס לארץ

בהמשיכו את דברי הסיכום והתוכחה לפני מותו, מספר משה: ביקשתי והתחננתי לפני הקדוש ברוך הוא שיכניסני לארץ ישראל. אולם ה' הורני לחדול מהפצרותי והודיעני כי לא אכנס לארץ ורק אראנה מפסגת ההר. כמו כן ציווני ה' למנות תחתי את יהושע תלמידי לשליחות הנהגת העם, להכניסם אל הארץ המובטחת.

חיזוק קיום התורה והמצוות וזכרון מעמד הר סיני

משה מעורר את בני ישראל להתחזק בקיום המצוות ובשמירת התורה ככתבה וכלשונה, באומרו כי אין להוסיף על המצוה ואין לגרוע ממנה. הוא מזכיר את לקח השמדתם של חוטאי עבודת 'בעל פעור', ולעומתם את שכרם של אלה אשר דבקו בה' ויזכו להיכנס לארץ.

וממשיך משה ומבטיחם כי אם יקיימו ישראל את התורה בארץ שעומדים הם לרשתה, יכבדום כל העמים ויעריצום בשל חוכמתם ובינתם והתקשרותם המיוחדת באלוקים.

משה מצוה את העם לזכור לנצח את מעמד הר סיני, שעה שנגלה האלוקים לעיניהם ומסר להם ולבניהם עד עולם את עשרת הדברות. זכרון זה, מוסיף הוא, יגונן על בני ישראל מפני כל סוגי עבודת אלילים.

אזהרת העם מפני ירידה רוחנית

משה חושש מפני העתיד להתרחש ברבות השנים, כאשר ישבו בני ישראל שאננים בארץ נחלתם. אשר עם חלוף הזמן מאז חוו את הגילויים האלוניים במתן תורה

ובנדודיהם במדבר, עלולה התעסקותם וטירדתם בעניני העולם לדדרם לאלילות וחומרניות. על כן מזהירם משה מפני ירידה רוחנית שתגרום להגלייתם מארצם ולפיזורם בין העמים. ובמצבם הנחות בגלותם, מוסיף הוא ואומר, יוחמר מצבם הרוחני ובנקל יושפעו מדרכי שכניהם הגויים ויטמעו בהם.

אולם, מבטיח משה, סוף סוף מצוקתם היא שתוליד את גאולתם. דוקא מתוך קושי הגלות יתעוררו ישראל לזעוק מתוך קירות לבם לבקש באמת את ישועתם רק מהקב"ה. וה', החנון והרחום ישמע צעקתם ולא ישכח את בריתו לאברהם, ליצחק וליעקב ויצילם מכל צרה.

להתחזקת באמונת ה' אחד ובשמירת מצוותיו

אך כדי להימנע מכל אלה, מדגיש משה, 'עליכם לזכור את כל הניסים והאותות והמופתים שעשה ה' לכם למן יציאת מצרים, דרך התגלותו לעיניכם בהר סיני, ועד למופתים שליוו אתכם במסעותיכם במדבר וערב הכניסה לארץ. עליכם להתבונן תמיד בענין מציאות ה' אשר בשמים ובארץ אין עוד מלבדו, ולהתחזק בשמירת חוקיו ומצוותיו בעבור שייטיב עמכם ועם בניכם ויארץ ימיכם'.

ערי המקלט לרוצח אדם בשגגה

על פי הציווי אודותיו למדנו כבר בפרשת מסעי, מוקצות עתה על ידי משה בעבר הירדן המזרחי שלוש ערי מקלט אליהן ינוס הרוצח שהרג אדם בשגגה: העיר בצר בנחלת שבט ראובן, העיר רמות בנחלת שבט גד והעיר בשן בנחלת שבט מנשה.

עשרת הדברות בפעם השניה

בהמשך דבריו אודות אירועי העבר ודברי התוכחה לבני ישראל כהכנה לקראת הכניסה לארץ, מזכיר משה שוב את הברית האלוקית עם ישראל במעמד הר סיני ומפרט בשנית את עשרת הדברות שדיבר ה' מתוך האש באוזני העם.

הוא גם מזכירם אודות היראה העצומה שאחזה בהם בשעת התגלות ה' על הר סיני. יראתם ופחדם היו כה גדולים עד כי לא יכלו להכילה וביקשו כי משה לבדו ישמע את המשך דברי ה' והוא שיעבירם להם. ומוסיף משה אשר נשא הדבר חן בעיני ה': 'מי יתן אשר יראה גדולה זו תלווה את בני ישראל גם בעתיד ותביאם לקיום התורה והמצוות'.

פרשת "שמע ישראל..."

עתה אומר משה לפני בני ישראל את פרשת 'שמע' (הפותחת בפסוק "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד") האוצרת בתוכנה את עיקרי אמונת ישראל לדורתיהם עד אחרית הימים. הפרשה כוללת את העיקרים: יחוד ה'; אהבת ה' בלב וקיומה ע"י שינון וקיום מצוותיו בכל עת ובכל שעה; התחזקות בדרכי ה'; הנחלת המסורת לדורי דורות עד עולם; לימוד התורה; מצות תפילין; מצות מזוזה.

דברי אזהרה וחיזוק ענין החינוך

משה שב ומבטיח לעם את ירושת הארץ, אך יחד עם זאת חוזר הוא ומזהירם בנוגע לשמירת דרכי ה' ושלא לנסותו. אולם אם ישכח העם את ה' שהוציאם ממצרים ויסור מדרך התורה והמצוות לילך בדרכי העמים ואליליהם, ימיט הדבר עליו אסונות קשים, ועד להכחדה והגליה. את אזהרותיו אלה, מבהיר משה, יש להעביר כלשונם מדור לדור מאבות לבנים.

עוד מזהירם משה מפני נשואי תערובת עם בני ובנות יושבי הארץ אשר יובילו לחדירת תרבות העמים הקלוקלת אל תוך הווי חיי היומיום, וממילא להתבוללות וטמיעה בהם. כשישבו בני ישראל בארץ לבטח ויזכו לחיי שפע ורווחה. עליהם לנתץ ולאבד כליל את כל סממני התרבות האלילית לסוגיה באשר עם ישראל עם סגולה הוא לה' אלוקיו רק בשל איכותו וקדושתו. כי בו בחר הבורא (לא בשל כמותו) – "כי אתם המעט מכל העמים", כי אם) בשל אהבתו להם ושבועתו לאבות האומה בבריתו שכרת עמם.

יש לדעת, מדגיש משה, כי הקב"ה שומר בריתו וחסדו לעושי רצונו לדורי דורות, אך גם נפרע מעוברי מצוותיו ומאבדם. את דבריו מסיים משה בציווי (אשר הוא נתינת כח) על שמירת כל מצוות התורה, חוקיה ומשפטיה.

בקרו אותנו באתר

המחודש www.tanyaor.com

וגם ביו-טיוב ובפייסבוק:

בלוגים מצולמים נגונים ושידורים חיים.

ספר התנ"ך

עזרה ראשונה לנפשו

הרב - אב, התלמידים - בנים

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

"ושננתם לבניך" (דברים ו, ז)

כאשר ילד הלומד חומש, "בן חמש למקרא", יושב עם חבריו בכיתה ומגיע עם רבו לפסוק "ושיננתם לבניך", מתעוררת אצלו שאלה גדולה: הלוא התורה מצוה על האב ללמד את בנו תורה, ואילו אביו אינו מלמדו, אלא שולח אותו ללמוד אצל מלמד, וכך נוהגים גם אבותיהם של חבריו; וכי אין הם מקיימים מצות עשה של התורה?

אצל הילד מתעוררת שאלה נוספת: יעקב אבינו בירך את בני שבט שמעון - "אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל", שפירושו, שיהיו מלמדי תינוקות. ואם אכן מוטלת החובה על כל אב ללמד את בנו תורה, נמצא שאין צורך במלמדי תינוקות אלא בעבור ילדים יתומים או מי שאבותיהם עמי הארץ עד כדי כך שאינם יכולים ללמד אפילו ילד קטן. וכי שבט שלם יכול להתפרנס מלימוד עם יתומים ועם בני עמי הארץ בלבד?

גודל החובה

זו הסיבה שרש"י נחלץ מיד לפרש, שהציווי "ושיננתם לבניך" אינו מדבר על חובת האב ללמד בעצמו את בנו תורה, אלא זו הוראה למלמדים: "לבניך - אלו התלמידים". ומוסיף רש"י: "מצינו בכל מקום שתלמידים קרויים בנים", והוא מביא על כך כמה הוכחות מהפסוקים.

לאחר מכן אומר רש"י: "וכשם שהתלמידים קרויים בנים... כך הרב קרוי אב, שנאמר: אבי אבי רכב ישראל ופרשיו". בכך מבטא רש"י את גודל החובה המוטלת על מי שמלמד תורה. הוא חייב להתמסר לתלמידיו ממש

כשם שהתלמידים חייבים להקשיב לדברי רבם. הם בבחינת בנים והוא בבחינת אב.

מלחמת הסברות

הוכחה לכך מצויה בפסוק שאמר אלישע לאלהו הנביא: "אבי אבי, רכב ישראל ופרשיו". אלישע לא הסתפק בכך שקרא לרבו "אבי אבי", אלא הוסיף שהוא "רכב ישראל ופרשיו". כלומר, הוא שקול לרכב ופרשים, המביאים ניצחון במלחמה.

לימוד התורה משול למלחמה - מלחמת סברות. לומדים סוגיה, ואז מתעוררות קושיות ומתרוצצות סברות שונות ומנוגדות. תפקידו של הרב לתת לתלמיד כללים ועקרונות, שבעזרתם יוכל לנצח במלחמה זו ולהבין היטב את הסוגיה. לכן הרב נקרא "רכב ישראל ופרשיו".

דוגמת העתיד

זו ההוראה שאנו למדים מפסוק זה: יהודי שמלמד את חברו תורה צריך לעשות זאת באופן של "ושיננתם לבניך". עליו לשנן את הדברים באופן "שיהיו מחודדים בפיך. שאם ישאלך אדם דבר, לא תהא צריך לגמגם בו". לא די ללמדו פעם ופעמיים, אלא צריך לסיים את המלאכה, עד שהדברים יהיו ברורים לו לגמרי. רמז נוסף יש בכך, שהפסוק "אבי אבי" נאמר על אליהו הנביא מבשר הגאולה. על ידי שמלמדים תורה את הזולת בשלימות, נעשה הדבר מעין הייעוד העתידי "לא ילמדו עוד איש את רעהו", שכן בזמן הגאולה תימלא הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

(מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך ט')

חסידות על הפרשה ואתחנן

**גם הטבע הוא אלוקות שלמעלה
מהטבע**

כי ה' הוא האלקים (ד, לה)

גם שם אלקים, בגימטרייה הטבע, הוא בעצם שם הוי' שלמעלה מהטבע, היה הווה ויהיה כאחד. גם טבע הוא אלוקות, אלא שהדבר מוסתר ונעלם.

(ספר המאמרים 'קונטרסים א' עמ' נו)

**להבין בשכל את הלמעלה מן השכל
אתה הראת לדעת... אין עוד מלבדו (ד, לה)**

כל יהודי "רואה" ומאמין מצד נשמתו ש"אין עוד מלבדו", אבל אין הוא רשאי להסתפק בכך, אלא חובתו להבין את הענין בשכל - 'לדעת'. רק ידיעה שכלית מביאה להתאחדות פנימית עם הדבר, ואילו באמונה בלבד נשאר העניין בבחינת 'מקיף'.

(ליקוטי שיחות, כרך ד')

שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב

ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי

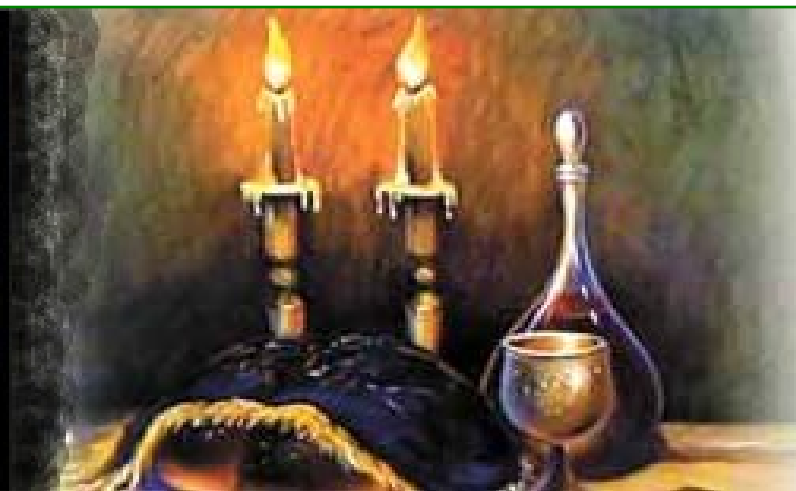
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

**הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.**

צאת השבת	כניסת השבת	עיר (שעון קיץ)
20:15	19:01	י-ם
20:17	19:17	ת"א
20:18	19:11	חיפה
20:15	19:17	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון